

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dné vsaciga mesca na celi poli, in velja po posti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 20. maliga travna 1862.

List 12.

VALENTIN,

po Božjem usmiljenju in milosti Božji knezoškof Kerški,
sv. bogoslovja doktor i. t. d.

zdaj za sv. postni čas verne svoje škofije pozdravlja in jim želi zveličanje in blagoslov.

(Konec.)

III.

Kedar se praša: Kdaj se nam je spovedovati, se ob enem tudi že bara: Kolikokrat da je treba se spovedovati. To dvojno prašanje si je tako v zlahti, da, kdor odgovori na prvo, je tudi že odgovoril na drugo. Kteri se kaj vediti hočejo od spovedi, pravijo, da 4. cerkovna zapoved nam to pové: Enkrat se moramo vsako leto spovedati in sicer o veliki noči. Alj je pa res temu taka? Cerkvena zapoved nam ukazuje: K manjšemu vsaj enkrat v letu. Premišljevali smo že, zakaj da se moramo spovedovati, zatorej namreč, ker Bog tako hoče in nam je k zveličanju. Alj bomo mar od tega, kar Bog hoče, le nar manjše storili in le to, česar se znebiti ne moremo? Alj bomo od tega, kar je k naši sreči, le to storili, kar je nar manjše in poslednje? Alj je mar to prav in modro? Sveta zgodovina nam sicer ne pripoveduje, kolikokrat da so prvi kristjani k spovedi hodili, pa to nam pové, kako so bili stanoviti v enem duhu in združeni v lomljenju kruha pri sv. maši in sv. obhajilu, kako da so hodili vsako nedeljo k Božji mizi.

Naj starejše mašne molitve nam spričujejo, da so verni s škofom alj mašnikom vred sv. Resnje Telo prejemali. Alj mar mislimo, da so se prvi kristjani — te goreče in bogoboječe duše — z grehi obloženi k mizi Gospodovi približevali? Kaj takega od njih le misliti, bi bil greh in krivica. Zatoraj smemo po resnici in pravici terditi, da so se vselej prej spovedali, kolikokrat jim je vest kaj očitala? Še le pozneje, kakor nam priča cerkovna zgodovina, ko so kristjani prav merzli in leni postali, je cerkev spoznala za potrebno, ukazati in zapovedati, kar je vsakemu neodjenljivo potrebno in česar noben kristjan opustiti ne smé. Cerkev ni še le vpeljala v 4. cerkveni zapovedi sv. obhajila, pa tudi spovedi ne. Ona po tej zapovedi nam le svojo misel razodeva, da ni več živ ud na telesu sv. cerkve in se od nje odločiti mora tisti kristjan, ki teh dveh sv. zakramentov še enkrat v letu ne prejema. . . .

Kdaj in kolikrat se moramo tedaj spovedati? — Se vé da enkrat v letu, o veliki noči, da vsaj še ostanemo udi sv. cerkve; pa tudi kolikokrat nas lju-

bezen do Boga k temu priganja in naša vest nam to zapoveduje. Ko bi tvoj otrok tebe baral, ljuba mati: Kolikokrat se moram umivati, bi mu ti odgovorila: Vsak den vsaj enkrat, zraven pa še kolikokrat da si se umazal, alj kolikokrat bi se posebno rad prav čeden in lep pokazal. Ko bi te dekla prašala: Kolikokrat moram pometati? bi jej odgovorila: Vsak den vsaj enkrat, pa tudi kolikokrat da je treba čez den; posebno kedar pričakujemo, da nas bo kak imeniten gospod obiskal. Kedar se spovedujemo, se pač tudi umivamo in pometamo; kakor pa je to potrebno, da si ravno nisi zlo umazan alj tvoja hiša ni prav nečedna, ravno tako se ti je tudi spovedovati, akoravno velikih pregrh nemaš na svoji vesti. Prav resnično nam pové sv. Leon, ki pravi: „Ni mogoče, da bi se tudi pobožne duše s posvetnim prahom ne omadeževale.“ Pa vendar moram še enkrat reči: Zveličan ne bo tisti, ki se pogosto, ampak tisti, ki se prav spoveduje. Resnična, zgrevana, popolna spoved vsake tri mesce je boljša in več vredna, kakor taksna, ki se brez pravega premišljevanja le po verhu vsak teden opravlja. Ni toraj toliko na tem ležéce, kolikokrat kaj storiš, temuč na tem, kako dobro kaj storiš. Kolikor bolje kaj storiš, toliko večkrat to stori, posebno zato, ker ne veš, alj boš pozneje še v stanu, to še enkrat prav storiti.

Zdaj smo pa na nekaj imenitnega zadeli; odgovoriti nam je treba na to, „kdaj se moramo spovedati?“ Tedaj, kedar tebi kaka nevarnost preti, alj kedar tvoje življenje h kraju gre. Da, ljubi moj kristjan! tedaj se spovej kedar ti ktera nevarnost preti, tvoji duši alj tvojemu truplu. Spovej se, kedar tvojo nedolžnost znotranji alj zunanji sovražniki zalezujejo, kedar se hudo poželenje v tvojem sercu zbuja, kedar te slabi izgledi obdajajo, kedar bi te radi od ljubezni Božje odvernili ali radi v greh zapeljali. Tedaj nič ne pomaga bolj, nič te ne obvarje bolj, kakor pogosta spoved. . . .

Velikokrat tudi pridejo nevarnosti za naše zdravje in življenje. Tudi tedaj naj se spovemo in se lepo pripravljamo na te nevarnosti. V Božji roci je vse, kar nas zadeva; z Bogom se spraviti je toraj naj boljša in perva priprava za vse nevarnosti našega življenja. Tako si lahko porečemo: „Zdaj naj pride, kar hoče; prizadeval sem si, da sem se spravil z Bogom, njegova močna roka me zamore varovati in rešiti. Pa bodi, da nič kaj težkega naše vesti ne tlači, vendar, kedar ne varnost pride, ne bo vse eno, alj je naše serce čisto, alj pa da vest nam očita, da smo v tem in unem Boga žalili. Zdihujmo s kraljem Davidom, ki poje v ne kem psalmu: „O Gospod! opraviči me, naj bo čisto in neomadežano moje serce, da me ne moti.“

Posebno in pred vsem pa je treba, v smertni nevarnosti za rešivno desko pokore prijeti. in sv. spovedi nikar ne zanemarjati. Kdor pred mogočnega tega sveta stopi, misli na to, kako se napraviti, da bi mu dopadel. Človek pa mora stopiti po smerti pred svojega večnega sodnika! Alj mu pač ne bo mar, kako se mu bo pokazal, kako stopil pred njega? Alj mu bo vse eno, da stopi pred njega ves gerd in omadezan z grehi vsake sorte, alj pa kakor resničen spokornik, kterega iz serca grevajo vsi grehi, in kateri serčno želi, da bi ga Bog milostljivo sprejel in pri sebi v svojih nebesih ohranil? Ljubi moji! malokdaj se še med nami prigodi, da so ljudje tako strašno terdovratni, da od spovedi in pokore nič vediti nočejo, akoravno jih bleda smert že za roko derži. Pa — bodi Bogu potoženo, to se večkrat godi, da ljudje nočejo verjeti, da je smert že blizo, in da pa tudi od spovedi se nič vediti nočejo. Dokler se ni tolika sila in nevarnost, se bolniku prikriva, da je težko bolen in morebiti v smertni nevarnosti. Zakaj, pravijo abotni ljudje, bodemo že zdaj bolnika strašili. Še le potem, ko ni več nobene pomoči, se bolniku naznam, v kaki nevarnosti da je; alj pa se mu še zdaj tudi zamolči, da v grehih zamerje. Oh abotna, strašna ljubezen takih ljudi! Alj je mogoče, da pametni ljudje mislijo, da je nevarno, hišo o pravem času oskerbeti, svoje reči poravnati in z Bogom se spraviti. Kdo je bolj miren in pokojin, alj tisti, ki je svoje reči poravnal, ali tisti, ki sam sebi reči mora, kaj bo z menoj in z mojimi, ako me bolezen pobere? Alj je mogoče, da človeku, ki misli, da Boga se ljubi, vse drugo prej na misel pride, kot to, da naj Boga prosi za odpuščanje za vse tudi nar manje razžaljenje, in se njegovi milosti priporoči? Ali je mogoče misliti, da bo Bog potem spoznal, da njegova stvar ga ljubi, ako ga tedaj se le išče, kadar mu ubežati ne more več? Spovedati se, ni težavno za bolnika — saj spovednik več, kako je z bolnikom ravnati; alj strašna smert in sodba ga straši in mu hudo dela; pri tem strahu in v teh težavah pa nič ne pomaga, kakor z Bogom spraviti se, dokler je mogoče in po tem potu, kterega nam je On pokazal. . . .

Na Dunaju na praznik presladkega imena Jezusovega v letu 1862.

Valentin.
knezoškof.

Blagoslovila ali žegni matere katoliške Cerkve.

Blagoslovljevanje sveč.

(Dalje.)

Čimu se sveče blagoslovljujejo?

Blagoslovljene sveče so znamenje duhovniga veselja sv. Cerkve in znotranjiga razsvitljenja svetiga Duha. Prižgana sveča pomeni namreč vero, ki razsvitljuje, — upanje, ki greje, — in ljubezen, ki vžiga. Sveče na altarjih nas zraven tega spominjajo na prve kersanske čase, ko so mogli preganjani kristjani po podzemeljskih rakah in votlinah pri luči Božjo službo opravljati. Pri tacih okolišinah se ni čuditi, de ima sv. Cerkev toliko ljubezen do sveč in svečave; ne le samo pri sv. maši, ampak pri vsakim bogoljubnim opravilu v cerkvi in zunaj cerkve prav rada rabi posvečene sveče. Kako lepo in veselo znamenje je, na pr., ko se umirajočimu sveča v roko da, kakor poročnica, de zdaj on želi v veri, upanji in ljubezni umreti.

Že v stari zavezi se nahajajo omeni od svečniga

blagoslovljevanja. Bog sam je zapovedal, de naj se v sv. šotorji zlat svečnjak s sedmerimi lučmi obesi, in Salomon je bil djal v temelj več svetilnikov iz nar čistejšiga zlata (2. Paral. 4). Pač veliko bolj se nam spodobi, de pri sv. maši in družih cerkvenih praznovanjih in slovesnostih skazujemo s prižganimi blagoslovljenimi svečami češenje pričujočimu Bogu.

Kako se sveče blagoslovljajo?

Mašnik pokliče pomoč Gospodovo, kateri je nebo in zemljo stvaril, in moli blagoslovno molitev nad svečami. V ti molitvi prosi Gospoda Jezusa Kristusa, Sinu živiga Bogá, de naj po moči sv. križa vlije nebeški blagoslov v te sveče, ki jih je v odganjanje teme podelil človeškemu rodu, — in naj taki blagoslov zadobé po znamenji sv. križa, de kjer koli se prižgo ali položé, naj beže in se tresejo poglavarji temé; plahi naj beže od tistih prebivališ z vsimi svojimi pomočniki; in naj se ne lotijo več znepokojevati ali nadlegati tistih, ki služijo vsigamogočnemu Bogu, ki živi vse večne čase.

Kakor ima tedaj blagoslovljena voda, tako tudi blagoslovljena sveča pri našim zaupanji in molitvi k Bogu veliko moč zoper hudobo, njegove skušnjave in nakazni; prosi pa sv. Cerkev tako pomoč za tiste, kateri vsigamogočnemu Bogu služijo, in so torej v gnadi Božji. Se tedaj tudi iz tega vidi in poterjuje, koliko milost in dobrot se obropa tisti, ki v gnadi Božji ne živi. — Posvečevanje sveč nam bodi podoba neskočne svetosti Njega, ki je človeško natoro nase vzel, ker ravno Jezusa nam blagoslovljena sveča pomeni in pred oči stavi. Pa tudi na sv. kerst nas opominja čista blagoslovljena sveča, na tisto čistost, svetost in posvečenje, ki smo ga bili takrat dosegli in smo se bili zavezali, vse svoje bitje Bogu darovati; sveča je zraven nas gorela, ko smo to obetali.

Čimu se v Svečnico sveče blagoslovljajo?

Te sveče nas 1) spominjajo na Kristusa, pravo Luč, ki je na svet prišla ljudi razsvetiti, in de je ta Luč ravno tisti dan bila prinesena v jeruzalemski tempelj se Bogu Očetu darovat. Po tem zgledu se moramo tudi mi Bogu darovati in biti pripravljani, svoje duše odpreti Božji luči.

2. Te luči ob Svečnici nas spominjajo tiste pri-serčne dogodbe v tempelju, ko je bil starček Simeon Jezuska v naročje vzel in je zaklical: Zdaj so moje oči vidile Luč v razsvitljenje narodov. Tudi pred našimi očmi se razodeva Božja luč, in de homo razsvitljeni, vzemimo to Luč v svoje oserčje in objemimo jo v naročji svojiga čistiga ali saj očiseniga serca.

3. Svečni vosk nam pomeni nar čistejši meso Jezusove človečnosti, ki je bilo žegnani sad Marije Device, kakor je beli vosk sad čiste čebele. Ta praznik napolnuje katoliško Cerkev s posebnim veseljem zavolj čistosti Marije Device, ktere luč po milostnim rojstvu Jezusa Sinu Božjiga, ne le de ni bila otemnjena, temuč se je še v večnim blišu lesketala.

Kaj prosi mašnik ko v Svečnico sveče blagoslovlja?

Mašnik posvečevaje moli pet daljših molitev iz mašnih bukev. Prosi pa, de bi Bog te sveče posvetil ljudem v prid ter v njih dušno in telesno zdravje, bodi si na suhim ali na vodi, in de naj usliši iz nebes glas in molitve tistih, ki bodo s temi svečami v rokah molili. Nadalje moli mašnik za tiste vse, ki bodo te sveče Bogu darovali, de bi bili s sv. ognjem nar slajši ljubezni Božje vžgani ter vredni, enkrat v nebe-

škimi tempeljnu tudi sami pred Božjim tronam Bogu darovani biti. Dalje: Kakor te sveče močne teme odganjajo, tako naj bodo naše serca z znotranjo lučjo, t. j., s svetim Duham razsvitljene, de bi z očišćenim dušnim očesom zamogli tisto gledati, kar je Bogu dopadljivo in nam zveličavno, in de po sedanjih temah zaslužimo, enkrat v neugasljivo luč priti — po Kristusu Jezusu Zveličarji našim itd.

Čim pa je procesija na Svečnico po blagoslovljenji svéc?

Ta procesija pomeni hod preblazene Marije Device z Jezusom in sv. Jožefom in pot Simeona in Ane v tempelj, je tedaj napravljena v čast Marije prečiste Device.

Kdaj zlasti človeku služi blagoslovljena sveča?

Pri sv. kerstu v znamenje, de bo odsihmal keršeniku svetica luč prave vere; in na smertni postelji, iz namena kakor sim ravno poprej v misel vzel, in še zlasti tudi, de bi se z močjo blagoslovljene luči odganjala oblast temnih nakaz in moči ter zalezovanj in skušnjav hudobniga duha.

Kakošen pomen ima blagoslovljena sveča sv. Blaža?

Precej tisti dan po Svečnici, namreč v praznik sv. Blaža, imajo po nekterih krajih staro navado, de z blagoslovljenimi svečami pričujočim vrat blagoslovljajo.

To se je tako le začelo:

Sv. Blaž je bil zavolj svojih posebnih čednost povzdignjen na škofijski sedež v Sebastii na Armenškem, in je mogel zavolj vere v Jezusa, Sinu Božjiga, veliko muk, in tudi smert preterpeti. Tepli so ga s palicami, ga z železnimi kremplji tergali, ga v vodo vergli, bil pa je iz nje precudno otet, in poslednjič je bil z dvema otrokama ob enim ob glavo djan. Ko je poprej v ječi ležal, je prihajalo veliko bolnikov k njemu, de bi po njegovi prošnji pomoč dosegli. Med njimi je bil tudi otrok, ki mu je bila pri jedi ribja kost v vratu obtičala, in je ni mogla nobena zdravniška umetnost iz njega izpraviti. Prestrašena mati je svojiga sina položila sv. spoznovavcu Blažu k nogam, in ga je prosila, de naj za njega k Bogu moli. Svetnik pri ti priči goreče k Gospodu moli, na otroka roke položi, ga zaznamnja s sv. križem, in kar precej je bil rešen te nesreče. Po njegovi smerti je bilo veliko drugih, ki so imeli enako ali drugo bolezen v vratu, na prošnjo sv. Blaža ozdravljenih, in od tod izhaja silo stara cerkvena navada, ob njegovim prazniku vošene sveče blagoslovljati in z njimi v podobo križa se vratu vernih dotakniti ter jih blagosloviti, rekoč: „Po prošnji sv. škofa in mučenca Blaža naj te obvaruje Gospod vsake vratne bolezni v imenu † Očeta, Sina in sv. Duha. Amen.“

Tudi molitve, ki se pri blagoslovljevanji tih sveč opravljajo, na to glasé, de bi Bog tiste, ki bodo z njimi blagoslovljeni, večniga in časniga zlega obvaroval, zlasti pa vratnih bolezni ubranil, ali jih od njih rešil, ako jih napadejo.

Kaj pomeni velikonočna sveča?

Pomeni Jezusa, ki je od smerti vstal. Votline, v ktere se peteri žeblji s kepami iz kadila vtaknejo, pomenijo Jezusove petere rane, kterih znamenja je tudi po vstajenji ohranil, in tudi mi jih bomo sodnji dan nad Njim vidili, in bodo nam ali v tolažilo ali pa v trepet in strah. Kadilne kepe pa, ki se blagoslovijo prejden se v svečo vtaknejo, pomenijo mazila, s kterimi sta bila Jožef iz Arimateje in Niko-

dem Jezusovo truplo mazilila. Veliko saboto je pripravljen trirogeljnik s 3 svečicami, ki je znamenje sv. Trojice; z rco tistih svečic se prižgè velikonočna sveča v znamenje, de je Bog Sin od Očeta izšel in človeško natoro nase vzel, naše odrešenje dopolnit. Tudi druge svetilke ali lampe se pozneje prižgo s trirogeljnika, v znamenje, de vse razsvitljenje izhaja od Boga, „Očeta svetlobe“ (Jak. 1, 17). po Kristusu Gospodu, ki je luč svetá, in de se po milosti sv. Duha nad vse ljudi razlija. Blagoslovi se ta sveča veliko saboto, se pri obnovljevanji kerstne vode potrebuje, se postavi potlej na altar ob strani evangelija in gori pri vsaki slovesni Božji službi. Tukaj nam pred oči stavi Kristusa, ki je še 40 dni po svojim vstajenji med aposteljni in učenci na zemlji bival. Opomni nas tudi na svitli oblačni steber, ki je nekđaj Izraelce skoz pušavo vodil, ker oni oblak, podoba Jezusa, je Izraelce iz sužnosti peljal in rešil, tako tudi Kristus ob svojim vstajenji, kteriga pomen je velikonočna sveča. Ta sveča se še le v god častitljiviga vnebohoda Gospodoviga po evangellii ugasne, to je znamenje, de je Kristus z zemlje v nebo odšel.

Blagoslov velikonočniga jagnjeta in mnogoterih jedilnih reči.

V spomin Jezusa, praviga velikonočniga Jagnjeta, ki je za nas darovan bil, se meso, kruh, jajca in marsiktere reči veliko saboto blagoslovljajo, in to nedolžno veselje lepo zvikušje velikonočno slovesnost. Ko se verni delj časa postijo, mnogi celo po 40 dni mesa ne pokusijo, kako lepo je to, de njim Cerkev blagoslovi meso, ki ga spet jamejo vživati. Mašnik prosi v blagoslovni molitvi, naj Bog, ki je po Mozesu ljudstvo iz Egipta reševaje v podobo Gospoda našiga Jezusa Kristusa ukazal jagnje zaklati in podboje z njegovo kervjo pomazati, — to stvar mesa blagoslovi in posveti, ki ga mi njegovi služabniki v Njegovo hvalo želimo vžiti, po vstajenji G. n. J. K. — V drugih molitvah se prosi, naj to jed Gospod blagoslovi, ki jo v hvalo zavoljo vstajenja Kristusoviga vživati bomo, de bo nam zdrava, de vsi jo vživajoči, naj iz nje dušno in telesno zdravje zadobijo.

O Veliki noči se vse veseli, tudi nar manjši otroci, ki se praznika komej kaj zavedo, imajo veselje s svojimi pirhi ali pisankami, ki niso brez pomena za ta častitljivi praznik. Pirh ali pisanka je znamenje vstajenja. Zunanja terda lupina je podobna grobnimu pokrivalu, kteriga je Zveličar prederl, ko je od smerti vstal. Pa tudi kakor majhna živalica lupino predere, de živa pride iz nje, tako bomo mi sodnji dan grob prederli in od smerti vstali na Gospodovo besedo. Meso, ki se tudi s to priložnostjo blagoslovlja, pomeni velikonočno jagnje, ki so ga Izraelci v Egiptu jedli, in je bilo podoba Jezusova; kolač ali potica pa zaznamnuje opresne kruhe, ki so jih takrat vživati in so bili predpodoba sv. Rešnjiga telesa.

Nikar tedaj, kristjanje, de bi velikonočni „žegen“ brez premislika vživati; obudujmo bogoljubne misli na to, kar pomeni in v spomin kliče, de nam ne bo le samo telesna, ampak tudi dušna jed. Zlasti pa se pri kolači poprašajmo, če smo velikonočno spoved vredno opravili in sv. Rešnje Telo prejeli, ali ne?

(Dalje nasled.)

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Mesec majnik se bliža in z njim prijazne Šmarnice, po kterih je mnogim dolgčas kadar se dokončajo in željno prihodnjih pričakujejo. Mnogim bo

všeč, ako jim nekatere tvarine za obhajanje Šmarnic imenujemo.

1. Ravno so prišle v novo na svitlo: **SVETE PESMI**, tretje bukvice, ki jih je nabral Janez Volčič (tretji natis). Nar veči del so Mariine pesmi, prav pripravne za šmarnično opravilo, in ob vsaki priložnosti, kakor je znano. Dobivajo se pri Kremzarji in Gerberji (po 20 n. kr.) Ker je bilo po njih že dosti vprašanja, upamo, da smo z novim na svitlo danjem mnogim vstregli.

2. Za šmarnično branje so pripravne n. pr. naslednje knjige: „Mariin mesec, ali cvetlice Marije Device za vsaki dan mesca majnika“ od leta 1859. — „Šmarnice naše visoke nebeske Kraljice“ od leta 1861. — „Nove Šmarnice, Marii prečisti Devici darovane“ g. J. Volčiča 1860. — Veliko pripravne tvarine je v bukvah: „Marija Devica, nebes in zemlje Kraljica g. L. Pintarja l. 1856. — Volčičeve Šmarnice za nedeljsko opravilo. — Lavretanske litanije gg. Volčiča in Kerčona.

Dobivajo se te bukve pri g. Gerberji, kateri ima tudi pripravne barvane podobice za prvo spoved in sv. Obhajilo.

„Pobožni otrok,“

podučne in molitvene bukvice za otroke in mlade kristjane, so tudi ravnokar na svitlo prišle.

Iz Ljubljane. Po poslednjim naznanilu visokočast. ljubljanskega škofijstva 31. grudna 1861 je ljubljanska mladensnica, Alojzjeviše, pretečeno leto dobila radovoljnih darov v denaru 1689 gold. in 20.000 gold. v državnih dolžnih listih od neimenovanega dobrotnika, v obrestih pa 7.099 gold. Stroški so znesli 6.000 gold. Matični znesek te naprave je zraven poslopja na Poljanah 88.620 gold., ki je po gori imenovanim velikim daru letas narastel za 20.150 gld.

Iz Ljubljane. Odbor za ubožne ljubljanskega mesta je 25. u. m. razposlal poštevek za lansko leto in razkazuje razne prihodke za ubožne, ki so znesli 14.414 gold., namreč prihodki iz ubožne zaloge 12.222 gold., iz ubožnih vlog ali stipendij 2.092, darilo od bl. gosp. deželnega predsednika 100 gld. — Stroški iz imenovanih dohodkov znašajo 13.063 gold. K temu pa je še mestna kasa pridala za bolnike, zdravila, zdravnike, postrežbo bolnikov, za pokop i. t. d. 10.495 gold., tedaj skorej sedmi del svojih dohodkov. Vsi izdajki za ubožne in njih potrebe so tedaj znesli preteklo leto 23.199 gold. To je zares lepo števílo za mesto s kacicami 20.000 prebivavci. Koliko bi pa še le bilo, ako bi se k temu privzelo, kolikor revni dan na dan po hišah izprosijo! Vender pa pri vsem tem še le dostikrat močno potrebni veliko pomanjkanje terpe, v tem ko nadležni utegnejo darove tudi napak obračati. Dobrotni odbor za ubožne pravi, da bi v Ljubljani utegnili kje do 450 ljudi biti, kateri bi po pravici smeli oskerbljenja pričakovati, in obeta, da se bo po primernih pomočkih ogledoval ne le samo v zbiranju in deljenju darov, ampak tudi v ojstrejšim redu družbinih zadev, in prosi v ti reči podpore ne le od odbornikov, ampak tudi sicer od častitih mestnih prebivavcov. — Zares je močno želeli, da naj bi velike pohvale vredno prizadevanje slavnega odbora za ubožne s skerbim gosp. mestnim županom na čelu potrebno podporo našlo. Ne le v telesnim, dostikrat ravno tako v uravnim ali duhovnim oziru je pomoč potrebna. Veliko poslopje s potrebno zalogo, vodstvom in deržinstvom za sprejemo zanikarnih, zapuštenih in nadložnih oseb vsih starost, ki nimajo kam iti, bi bila posebna potreba. Ako bi se potrebne priprave za delo vsakteriga po njegovi zmožnosti oskerbele, kar se vé de potrebuje dosti misli in skerbi, ga ni skorej tako zanikarniga človeka, da bi ne mogel toliko na dan zaslužiti, kolikor povzije. Kdor bi pa ne hotel v tako napravo iti, tudi usmiljenja ni vredin. Tako bi se mesto obvarovalo nevarne derhali in bi se hudo popetinstvo zanikarnih otrok močno odvrčevalo. To je misel, v ktere spoštenje naj bi premožni mestnjani pripomogli zlasti kadar testamente delajo.

Iz Ljubljane. (Spominek in spominica ali album za gosp. dr. Janeza Bleiweisa.) Gospod Miroslav Vilhar je nasvetoval, naj bi tudi rodoljubi na Kraunjskem mnogo zaslužnemu gosp. vredniku „Novic,“ dr. Janezu Bleiweis-u, kak spomin darovali, na pr., sreberno pisavno orodje in zlato pero, in da naj bi se zraven tega tudi za občinstvo na svitlo dala spominska knjižica (album) s podobo g. dr. Bleiweisa, ki naj bi obsegala v narodnem duhu izdelanih čednih spisov. Čez 400 gold. so prijatli slavnega moža že zložili, in do velikega Šmarna imajo še čas, kateri želijo tudi na deželi te poslavitve domorodnega in za narod zaslužnega gosp. dr. Janeza Bleiweisa vdeležiti se. Gosp. Miroslav Vilhar sprejema prineske v ta namen. — Slovenski jezik pa kranjska špraha (po 20 kr. pri Blazniku), podučno-humorističen govor dr. Jan. Bleiweisa, stalno opravičuje ime „slovenskega jezika“ itd. in kaže s pomočjo Kozlerjevega zemljevida, doklej slovenšina séže. Dohodki so namenjeni učencem na Poljanah. — „Novice“ naznanjajo, da je g. Miroslav Vilhar že izročil slav. c. k. deželnemu poglavarstvu prošnjo za dovoljenje slovenskega časnika, ki ga želi po enkrat na teden na celi poli na svitlo dajati. Ime mu bo „Naprej.“ — Bog daj „naprej“: v kersanskem duhu, bratovski ljubezni, in pridu slovenskega naroda! — Sošolcem in drugim prijatlom preizverstnega dr. Janeza Hladnika, bivšega c. k. svétnika deželne sodnije v Temešvaru in poslednjič pri deželni sodnii ljubljanski, naznanimo, da je 13. t. m. umrl v Ljubljani v bolnišnici. Kri mu je možgane zalila, bil se je neutegoma zmesal in čez 10 dni umrl. Ravni, bistri in pošteni rojak bodi zlasti sošolcem v spomin priporočen. Veliko bi bil še lahko delal, visoko stopnjo pri svoji izverstnosti dosegel; sed: Ecce sortem! Taki zgledi nar glasnejši kličejo: Omnia vana, vse je nečimerno!

Iz Ljubljane. (Ravnopravnost jezikov na Avstrijskem.) „Mi že davno imamo in vživamo vse to in veliko veliko več kot vi zdaj želite, nihče nam ne zaviduje, vemo in vidimo, da tudi vi ne; pomagajte si tudi vi, bratje naši! iz serca vam privošimo, spravite slovenšino v šolo, v vradnije, v obertnijo in tergovstvo, v vsaktero učenost, kolikor koli morete; mi ne le da vam vaše pravične reči ne bomo ovirali, še le pomagati vam hočemo, kolikor koli bo v naši moči.“ Enako naj bi bili tisti govorili, ki so Slovencem nasprotuiki v njih narodovni ravnopravnosti, to bi bilo pošteno in pravično, to bi bilo do čistega vstavi primerno, in ne bilo bi jeze, ne razdraženja in hudega prepira in kavsanja po časnikih in drugod, kar je zoper bratovsko in kersansko ljubezen. Bilo bi oa tudi za narodnost manj vneme, ker bi ne bilo nasprotvanja; nasprotvanje pri narodnosti je to, kar je veter pri ognju.

Poslušajmo, kaj zastran tacih reči govorijo možje, ki ne bo nihče terdil, da so prenapeteži, že celo v prid nemcev ne. Lanskega leta je prišla na svitlo knjižica: Die sprachliche Gleichberechtigung in der Schule und deren verfassungsmässige Behandlung. Ein Versuch zur Verständigung. Von Josef Alexander Freiherrn v. Helfert. Helfert je izmed državnih mož, ki v ministerstvu notranjih zadev ko državni podtajnik opravlja naučne reči, in spis bi se zamogel naravnost vradni (officielle Schrift) imenovati, pravi „Literatur Ztg.“, ki ima obsirno pretresovanje tega dela. Helfert pravi med drugim: „Gotovo izvira iz narodovne ravnopravnosti v šoli, da naj se vsakemu domačinu zmožnost odpre, da si more v svojem maternem jeziku v vsih raznih vednostih (in allen Wissenszweigen) zadostno izobraziti. To se sploh ne da tajiti, vender se v posebnem ne da povsod izpeljati.“ V izgled stavi, da se Madjaru ne more prilika dati, da bi se v madjarščini izacil rimskega prava, modroslovstva, ločbe itd. Toda taki zadržki se dajo odpraviti. Ljudske šole obravnava Helfert: 1) kakor začetne, 2) kakor olikovavne, in 3) kakor pripra v-

ljavne šole. Začetne šole dajejo potrebno izobrazo vsemu rastečemu prebivavstvu brez ozira na posebne potrebe raznih stanov in morajo svoje učenje edino in samo v maternem jeziku začeti in nadaljevati *). Olikavne, to je, glavne in mestnjanske šole, mladost dušno in нравno olikujejo za njen rokodelski ali obertnijski poklic, in naj ta namen dosejajo v maternem jeziku. Višji ljudske šole, ako so priprave za gimnazije in rečnice (realke), morajo po deželah mešanih jezikov mladost v maternem, in po okolišinah v drugim deželnem jeziku tako izučiti, kakor je potreba, da se zamore nauk na gimnazii ali realki v tam bivajočem učnem jeziku začeti ali pa po okolišinah v drugem deželnem jeziku nadaljevati.

Zastran vprašanja, če naj središnja država oblast, ali deželska samosvojnost (avtonomija) v šolski jezični zadevi določuje, pravi državni podtajnik, da je očitno v prid posameznih kraljestev in dežel, ako občno državno postavo-dajstvo le pri splošnih pravih ostane, vso vravnavo ljudske šole, njeno osebnost itd. pa deželnemu postavo-dajstvu prepusti.

K temu pristavlja „Literatur Ztg.“ da je Avstrija v tej reči veliko naprej pred drugimi državami, ker spoštuje samosvojnost (avtonomijo) posameznih dežel, katerih okolišine so rameno razločne; Avstrija meri to reč z oglada učne pedagogike. „Kakor smešno, narobe in nerodno bi bilo, ako bi kdo hotel vsako posamezno dete z ravno tistimi pomočki in po ravno tistih pravih odrediti, kakor drugo; tako bilo bi smešno in nepolitiško, ako bi kdo hotel v reji mladosti eno deželo po ravno tistem kopitu z rejilnimi napravami osrečevati, kakor drugo.“

Z nar bolj debelimi čerkami pa bi se moglo natisniti, kar piše Helfert zastran tako imenovanih srednjih šol, gimnazij in realk po nemških krajih, namreč: Učenje v srednjih šolah se ne sme brezozirno v drugem deželnem jeziku rabiti; marveč naj se obravnava (nemšina) v začetku kakor učna tvarina (Lehrgegenstand), in po stopnji doseženiga znanja se sme rabiti za učni nauk nekterih oddelkov („für gewisse Fächer“). Materni jezik ima v spodnjih oddelkih prvo roko (bleibt vorherrschend), pa tudi pri odločenih tvarinah v gornjih odreditih, zlasti v oziru klasiških jezikov.

Veroznanstvo in нравstvo (Glaubens- und Sittenlehre) naj se od naj spodnjišega odreda uči v maternem jeziku.

Materni jezik in njegovo slovstvo ohraniti sebi primerno mesto od naj spodnjišega tje gori do naj višjega odreda.

K temu pravi „Literatur Ztg.“: „Tej misli ne moremo odreči svojega popolnega poterjenja. Ona hoče, da naj se domačinu tudi na stopnji naj višji olike zagotovi njegova domača beseda, ki mu je od mladih nog ljuba in draga, kakor jo sme rabiti v vsaki naslednji službi.“

Pisavec verh družega govori tudi o visokih šolah in njih djanski strani in postavlja načelstvo, da v dosegi djanskih namenov zamorejo le samo edino djanske okolišine in potrebe pravilo ali ravnilo biti. „To pravilo si bo v bogoslovji, pravnistvu itd. vedilo pridobiti veljavo, dokler terdno stoji pravično vodilo, da naj se strankam v tistem deželnem jeziku pravica dela, v katerem so klicale v sodnikovo razsodbo, da naj se občinam v unem deželnem jeziku ukazi dajejo, v katerem so zmožne jih umeti in se po njih ravnati. Ta reč je ravno tako naravna, kakor una, da v slovenski vasi duhoven ne sme po nemško pridigati ter kersanskega nauka učiti in izpraševati.“

„Da se mora pri deljenji raznih učilnic djanskim okolišnam in potrebam s tem zadostiti, da se dajo možem, ki

razne jezike znajo, se samo po sebi razume — je pa tudi ob enem terdna volja c. k. vlade.“

Nasa reč ni preiskovati, če vse v uni knjižici izrečene načela dosežejo doveršeno ravnopravnost, ali ne; to pa sleherni vidi, da smo s šolami na Slovenskem še deleč od tega, kar je tukaj izrečeno, in da zato še ni rovar, kdor željo izreče, naj bi tako bilo, kakor je tukaj za pošteno, pravično in ustavno spoznano in skorej da velevano.

Ogenj pri sv. Križu poleg Kostanjevice. J. K.
Še mi strah gomzi po kosteh, kateri me je prevzel nocoj po noči pri pogledu toliciga požara! Med 9. in 10. maliga travna me klic zbudi: „Ogenj! ogenj!“ Hitro sim po koncu, bilo je blizo 3 četerti po polnoči. Zunaj je vse svitlo! Že je čvetero hiš s svojimi poslopji v ognju, in hitro, kakor da bi ga bil kdo lučal, je preskakoval od hiše do hiše, od poslopja do poslopja, huda vročina je od deleč vnemala slamnate strehe in ob 1 čez polnoč je bilo vse v ognju, saj je bilo vse suho kot goba. Ljudje iz bližnje okolice, tudi iz Broda in maliga Mraševiga Leskovške fare, so hitro prisopihali, ali kaj, ker k gorečim hišam nihče blizo ni mogel, šterkalje (brizgelj, sikalic) pa srenja nima. Nič družiga ni kazalo, kakor bližnje še cele hiše in poslopja varovati in ognju braniti, de bi se ne razširjal. Ljudje so se bili res dela dobro poprijeli, (bližnjim sosedam Leskovške fare gre lepa hvala), moški so lojtre in železne roglje skupej vlačili, šli na strehe; ženske hitro iz bližnjiga potoka vodo nosile; na osmih hišah in poslopjih so strehe polivali, eno streho s stolam (gruštam) vred s samotne žitnice potegnili, in tako razširjanje ognja srečno ustavili. Ob štirih zjutrej je bil le še na pogoriščih ogenj. Nihče ne ve, kje prav za prav je bilo goreti začelo; ko so ljudje ogenj zagledali sta bila že en skedenj in šupa dveh sosedov v ognju. Ljudje natolevajo, de je bilo nar berž zlobno zažgano. Ogenj je tako naglo krog segal, de pri prvih dveh hišah je vsa živina zgorela, namreč, pri prvi dva vola, krava in tele; pri drugi krava, tele, svinja in 7 prasčikov. Tudi pri tretji hiši je svinja in 8 prasčikov zgorelo; in ni dosti manjkalo, de niso pri prvih dveh hišah vsi ljudje zgoreli. Pogorele so 11 gospodarjem hiše s poslopji vred, trem gospodarjem pa le poslopja, hiše ne. Ker je vse leseno, je vse čisto do tal pogorelo, le peči z ogujšci in zidanimi oboki zdaj še stojijo na pogoriščih. Človek vender noben zgorel ni, pa veči del ljudi je malo več kakor golo življenje rešilo. Enimu so celo popirnati dnarji zgoreli. Dans nimajo ljudje kaj in tudi ne kje kuhati. Ob eni popoldne mi reče pogoreli gospodar: „Še skorej tešč smo, nam je žito in moka do praha pogorelo.“ — Ogenj je res strašna reč, in prav imajo pobožni kristjanje, de se še sv. Florijanu priporočajo, preden spat grede, de bi jih časniga in večniga ognja obvaroval. „Preljubi sv. Florijan! časniga in večniga ognja nas ohrani!“

Ker se pa človek na čudeže od Boga ne sme zanašati, je kersanska ljubezin z vpeljanjem bratovšine sv. Florijana za pogorelece v nasprotno pomoč segla, v kateri bratje z letnimi plačili (letas je bilo 34 kr. od 100 gl. klasne cene) drugim bratom, ki so preteklo leto pogoreli, njihove pogorele hiše in poslopja pozidati, na novo postaviti pomagajo. Povsod je nastavljena, povsod se lahko vsak vanjo dá zapisati. Kako lahko bi se pozabilo 34, 50, 75, 100 ali 200 kraje. n. d. letne plače, in bi se o nesreči zato 100, 200, 300, 400 ali 800 gold. al še več dobilo! Kako lepa pomoč bi bila to v sili! Al kaj, ker tega naši Križevci, čeravno vsako leto opomnjeni, niso dosti čislali, in so kakor sto in sto drugih, tudi mislili, ker njihova hiša dozday še ni pogorela, de tudi za naprej ne bo; so pri mnogih obilnih davkih, katerih že zmagati ne morejo, pri izzidanji nove šole in drugih farnih popravilih zmeraj zadosti izgovora imeli, in sklenili, si raji novih davkov ne nakladati. Zdaj pa, al kaj ker prepozno, spoznajo, de bi bilo dosti boljše, kaj pristradati, al svojimu gerlu kak poličik vina pritergati,

*) Mit psychologischer Klarheit und mit pädagogischer Kenntniss wird der Beweis geführt, dass das gleichzeitige Bestreben einer zweiten Sprache ein pädagogisches Absurdum sei, so sehr auch Gebildete und Ungebildete für eine Doppelrichtung öfters schwärmen.
„Literatur Ztg.“

de bi se bili v bratovščino sv. Florijana dali zavarovati, kakor v tako silno stisko, v revščino in ogoljenje vsiga priti! V boljših dnevih človek res celo nič ne misli na nesrečo, ktera bi ga utegnila zadeti. Bog se usmili človeške revščine! Ker se ta kraj med nar revniši na Dolenskim šteje, zaslužijo pač sromaki v nesreči nekoliko izgovora, in se prederznejše, še prosijoče roke do milih sere povzdigniti in jih prositi: Usmilite se nas, bratje in sestre v Kristusu — pa po našim zgledu vi bolj modri bodite — in k bratovščini sv. Florijana, če se niste, kar brez pomude pristopite. Vsak mili dar bo tukaj dobro obrnjen, in „Bog plati dobrotnikom!“ bo na vagi Božje pravice močno na skledico milosti vlekel! — Bog po čer ni dobrotnikom vse usmiljenje, kteriga bodo revežem skazali!

Pristavek. Tudi vredništvo Vas lepo prosi, mili Slovenci! skazite ubogim pogorelcem nagle pomoči v imenu kersanske ljubezni in miločutne rodoljubnosti. Vr.

Z Gorenskega. —č— Pred nekimi dnevi je „Prese“ pisala, da Napoleon III. s svojo vojsko v Rimu ne varuje papeža, temuč da hoče tako drago, kar se bo dalo, Italii glavno mesto prodati; da v Rimu ne brani katoličanstva, ampak da ima le Viktor Emanvela pa Lahe v strahu, pa da Angležem štrno mede. Pristavlja pa: „Das wissen wir eben so gut, als der Ultramontanste unter den Ultramontanen.“ To je: To mi ravno tako dobro vemo, kakor nar večji prenapetnež izmed papeževih častivcev.

Ali 2. mal. travna pa vse drugač piše ter pravi, da francoski bajonetni papeža varujejo, da ga Lahe ne iztirajo, da se papež raji na Napoleona naslanja, kakor pa da bi se z Viktor Emanvelom spravil, pa nikakor noče omenjeni list spoznati, kar je slehernemu očitno, da je Francoz kriv vsih prekucij, tedaj tudi vsih zadreg, v kterih se sv. Oče znajdejo; da je Napoleon po Piemontezih potuhnjeno vso papeževo armado pokončal, da ima torej v Italii kaj varovati; da je že papež sam, pa njegov minister, Francozom na ravnost povedal, da jih ne potrebuje, da zavoljo njega zamorejo iti, kadar jim je drago, da pa Napoleon III. Rima po nobeni ceni iz rok ne spusti i. t. d. — Premodri možje, ki take in enake reči o varstvu Francozov v Rimu pišejo, nočejo spoznati, da Pij IX. ostanejo naslednik sv. Petra, akoravno bi ne bili v Rimu, da pa sv. Oče nočejo zbuditi kervavih vojsk, ktere bi se potem vzdignile, ko bi Rim zapustili, da tedaj nar bolj skrbé za Italijo, ko v Rimu ostanejo. Vsakega, menim, pa po pravici nejevolja obide, ko „Presse“ pravi, da papež in njegova okolica vstavno vlado v Avstrii sovraži, pa vse svoje zaupanje na Garibaldita stavi, da bo v kratkem Avstrijo napadel in ko bi Avstrija zmagala, da se bo potem vse po starem kopitu obravnavalo i. t. d. Nekaj drugega je pač resnično, nad čimur v Avstrii vsak pošten katoličan žaluje; milostljivi cesar, ki so nam vstavo podelili, tega niso nikakor krivi, pa tudi ustavno življenje samo po sebi ne, in to je potuhnjeni liberalizem, ki tako široko sedi v dunajskem državnem odboru, pa noče spoznati pravice katoliške cerkve v Avstrii. Pa katoličani si bodo že znali z Božjo pomočjo pomagati, saj jim ravno ustavno življenje orožje v roke daje.

V ravno tem listu „Presse“ piše, da hočejo sv. Oče v versko resnico (dogma) povzdigniti to, „da je papežem deželnska oblast pri njih visoki duhovni službi neogiblivo potrebna.“ Na drugi strani pa prinese nagovor sv. Očeta, ki so ga imeli 25. sušca t. l. v cerkvi „Santa Maria sopra Minerva“ o tisti priliki, ko so razglasili posvečevanje japonskih mučenikov. V tem ogovoru vabijo škofe vsega sveta v Rim, pa med drugim tudi pravijo, da to ni verska resnica, da bi mogel biti poglavar kersanstva tudi deželni knez v svoji lastni deželi, da so pa okolišine časa tako nanesle, da je papežu deželna oblast skorej neogiblivo potrebna, da more svojo sveto službo v prid vesvoljnega sveta opravljati. Če tedaj to, kar „Presse“ piše, in kar so sv. Oče spregovorili, nekoliko primerimo, ki je oboje v enem in tistem listu, se

nam nehoté troje vprašanje vsili: 1. Ali je prebral vrednik imenovanega časnika ta nagovor sv. Očeta, preden je svoj „Leitartikel“ pisal? 2. Ako ga je prebral, ali ga je tudi razumel? 3. Ako ga je pa prebral in razumel, ali ni iz zgolj hudobije izbleknil, da hočejo Pij IX. tako imenovano „rimsko vprašanje“ v versko resnico povzdigniti, in tako „dogmata fidei“ še za enega zmnožiti? Šembrano malo razuma „Presse“ svojim bravcem prisvojuje, in meni se, po pravici reči, taki ljudje smilijo, ki svojiga katekizma in verskega prepričanja v „Presse“ išejo. Kakošne čudne zapopadke morajo vendar o katoličanstvu sploh imeti? Nekdaj je bilo po dunajskih listih navada, da so vredniki preklicali, ako so bili kaj neresničnega povedali, in da so bili v svojih spisih doslednji (consequent), pravijo da sta zdaj na Dunaju le še dva taka lista, ali to je bilo le včasih, — ali pri „Presse“ in njenih pajdašicah je to vse drugač, one se nikoli ne zmotijo, tedaj jim tudi ni treba preklicovati, tedaj so „infallibiles“, sv. Oče pa „mendax et fallibilis“, ki sedaj tako govore, ko bodo pa škofje skupej prišli, češ da, bodo pa drugači govorili.

„On, ki je na svet prišel, grešni človeški rod s Stvarnikom spravil, je blagovolil v hlevu rojen biti in umirajoč na križu ni imel kam svoje glave nasloniti; rekel je sam od sebe: Tice imajo svoje gnjezda, lisice svoje berloge, Sin človekov pa nima kam položiti svoje glave, pa je tudi ob neki priložnosti rekel: Moje kraljestvo ni od tega sveta. Kaj on, ki je njegov namestnik na zemlji, mora pa deželni vladar biti.“ Tako modrujejo nevedni in slaboverni kristjanje, in g. Mühlfeldu so v državnem zboru očitno hvalo dajali, ko je s temi besedami škofu Jirsiku odgovoril, potegovajočimu se za pravice katoličanov. Papež — češ — ne more papež in deželni knez ob enem biti, ko bi ne bil papež deželni vladar, bi bil tolikanj zvestejši in vredniši pastir Kristusove čede. Tako jezicijo.

Ni treba ravno visokih modroslovskih šol študirati, da bi človek spoznal, kako puhlo, prazno in nečimerno je tako modrovati. Vse tiste, ki to terdijo, poprosim, naj le to dvoje nekoliko prevdarijo: Ko bi papež ne bil deželni vladar, tedaj podložni kakošnega drugega — čeravno kersanskega — vladarja, tedaj njemu podložni: bi ali prava, resnično — katoliška cerkev morala iz sveta zginiti, kar se pa nikdar ne bo zgodilo, ali pa bi bilo treba, da bi Bog neprenehoma očitno nad svojo cerkvijo čudeže delal. Vsaj je že to čudno za vsakteriga, kdor hoče spoznati, da nobena posvetna moč do sedaj papeževega stola ni omajala. Kaj takega pa od Boga pričakovati ali tirjati, bi bila nečimernost, pa velika pregreha. Tedaj je Božja previdnost že davno zato skerbela, da papež ni podložni posvetnega vladarja, tedaj nenavezan na druge vladarje, ker je Kristusov namestnik na zemlji.

Naj se poslužim prilike iz življenja in navade narodov, pa iz vsakdanje skušnje.

Stari Germani so prebivali v lesenih kajžicah, hodili so bosu poletu in pozimi, pa so bili bolj terdni in zdravi memo današnjih ljudi i. t. d. Pravijo pa vender, da je zdaj v mestih še celo prepovedano, lesene hiše staviti, čemu vender to? lesene hiše so bolj zdrave, pozimi toliko kurjave ne potrebujejo, in kdo vé, koliko še več prednosti imajo mem zidanih! Ko bi ljudje vsaj poletu bosu hodili, koliko bi se vender prihranilo, kurje očesa bi nobenega ne tišale, noge bi se ne potile i. t. d. Koliko volčkov in teličkov bi več živelo in se redilo, saj je tudi živinco ljubi Bog vstvaril. Tudi še ravno ni noben zdravnik rekel, da bi bil kdo na ravnost zavoljo tega umerl, ker pozimi čevljev ni nosil. To so zgolj „argumenta ad hominem“, in nihče ne more reči, da sim se zlagal, pa vender še nisem nikoli slišal, da bi bil kdo take reči današnjim ljudem svetoval, in ko bi kdo svetoval, bi rekli, da se mu v glavi meša. Kaj pa hočemo od takih ljudi reči, ki papežem svetujejo, da bi iz svoje hiše stopili, pa drugam šli gostovat, da bi svojo obleko drugim prepustili, pa čakali, da bi jim kdo drugi

potrebno napravljati. Taki kratkovidni ljudje so ali zapeljivci ljudstva, gerdi hinavci, ali pa sami zapeljani, pa pomagajo sopet druge zapeljivati!

V Klanecu pri Komendi je 8. t. m. deset hiš pogorelo. Več izmed njih ni imelo poslopij zavarovanih in so zašli v veliko revšino.

Iz Loža, 9. mal. trav. 1862. — Radostno naznanjam, de smo letos pri nas imeli dve lepe slovesnosti. Perva je bila prvo nedeljo v postu. Blagoslovljen je bil sv. Križev pot. Želeli so nekteri farani sv. Križev pot s sv. odpustki, in naš za čast Božjo vneti gospod fajmošter so ga z veseljem preskerbeli. Malar Franc Bizjak v Kranji zasluži vso hvalo zavoljo izvrstnega in umetnega dela, in smemo ga zastran malanja na platno v cerkvenih zadevah vsim farnim gosp. oskerbuikom priporočiti. Blagoslovili so pa novi sv. križev pot čast. O. Salvator Pintar iz Ljubljane, ki so nam v svojem govoru natanjko razložili začetek in namen sv. Križeviga pota, in tudi kako se zamoremo sv. odpustikov vdeleževati, ter opominjali pričujoče k pridnemu opravljanju te pobožnosti, ki je nar boljši šola slehernemu kristjanu za vse okoljsine našega življenja, pa tudi vsakemu stanu v nar večji dušni prid. Z veseljem moremo reči, de ga sedanj sv. postni čas naši farani pridno obiskujejo, kar se popred pri nas ni vidilo. Po pridigi je bila slovesna večlika sv. maša z obilno asistencijo, pri kateri so bili pričujoči tudi prečast. gosp. dekan iz Cirknice. Upamo veliko sadu iz lepe nove naprave naše farne cerkve.

Druga slovesnost je bila pa v Ložu 8. mal. trav. Vložen je bil vkladni kamen za zidanje nove podružniške cerkve sv. Roka zunaj Loškega mesta, kjer je tudi pokopališče. Po sv. maši, ktera se je brala v drugi podružniški cerkvi sv. Petra v Ložu, je šla procesija k sv. Roku. Ondi so preč. g. fajmošter med spremstvom domačih gg. kaplanov z navadnimi cerkvenimi obredi kamen blagoslovili in vstavili. Pri procesii so farni pevci in pevke litanije peli. Po blagoslovu so v. č. gosp. fajmošter v nagovoru razložili, de je bila cerkev sv. Roka zidana po hudi kugi l. 1631 v našem kraji. Mestnjani Loški so bili namreč obljubo storili ter so l. 1635 prvič to cerkev zidali. Sv. Florijana dan tistega leta je bil podstavni kamen vložil namestnik Goriškega škofa, vikši duhoven gosp. Vukano iz Šenpasa v Ribnici. Ker pa temelj te cerkve ni bil prav terden, je jela pokati, torej so naši mestnjani sklenili, iz mestnega zaklada sv. Roku novo cerkev zidati, in so se tega dela letos poprijeli. — Opominjali so pa nas, z edinimi močmi in z dobro voljo se tega težavnega dela lotiti, saj ne bo brez plačila pred Bogom, kateri vsako še tako majhno dobro delo, opravljeno v Božjo čast in iz dobrega namena, obilno poplačuje. Upajmo pa, da bo sv. Rok, veliki svetnik pri Bogu, tudi naš pomočnik! Bog daj, da bi srečno dokončali danes začeto cerkev — Bogu in sv. Roku v čast, in v naš dušni prid! —

Dragotin.

Sonet

k svetim praznikom.

To res je dan, ki ga je Bog podaril;
O pridite, de zdaj se veselimo,
Gospodu hvalne pesmi sporočimo,
Ker čudne dela je nad nami stvaril.
Prevelik zleg je bil človeka udaril;
De pa Gospod je usmiljen, se učimo.
Je Sina dal, de milost zadobimo,
Je v svetim Duhu nas v svoj ljud prestvaril.

Tedaj Boga hvalite vsi narodi,
Glasno hvalite njega vsi jeziki,
Veselo vse stvari mu pojte zdaj.

Zakaj Gospod, ki vse ohrani, vodi,
Se skazal nam je v milosti veliki
Mu bodi slava, čast na vekomaj.

Hicinger.

Razgled po kersanskim svetu.

Tudi katoličani v Bernu, kakor mnogi drugi, pripravljajo upor zoper Mühlfeldov verski predlog. Marski katoličanje obéh jezikov, pravi „Vaterland“, so nadušeni za svojo katoliško vero, in nikoli se ne bo „Pressi“ obneslo, omajati zvesto vdanost marskih katoličanov do njih škofov.

Kaj piemonski človekoderci delajo! V Kastel-Ovo na Napolitanskim je čez 600 jetnikov, ki so zmlinčeni in sterpinčeni pred nekaj dnevi tirjali, de naj jih ali obsodijo, če so zadolženi, ali pa spustijo, če so nedolžni. Na to pravično pritožbo so neki piemonski trinogi granate med te nesrečne vergli, ki so jih deset pobile, še več pa ranile; od tistih dob pa jim z nekimi kratkimi sponami noge in roke vklepajo, de se morajo po cele dni v prahu valjati. — V srenji Bernelda je dal kapitan nekaj kmetov in ovčarjev, ki je menil, de je od njih okanjen, v skedinji polnim slame zapreti, in skedinj zažgati; 13 revežev je piemonsko barbarstvo živih sezgalo. — V cerkvi sv. Severina v Neapelju je 15. sušca pridigal neki dominikan in je med drugim pretresoval verski stan in lažnjive načela ali vodila sedanjiga časa ter nasilstva in psovanja zoper Cerkev in njene služabnike. Neprevidama v mirni tihoti po prostorni cerkvi hrup vstane. Derhal študentov, ki so bili gotovo nalaš v ta namen prišli, pridigarju zabavlja in žuga, drugi celo z bodali k priznici tiše. Vsa pričujoča množica vpije v sveti jezi zoper toliko nesramno brezbožnost in božjeroparsko hudobijo ter grozovitne oskrunovavce iz svetiša zapodi, kateri pa hité v vseučiliše svojih tovaršov na pomoč klicat. Pa tudi žene izmed ljudstva kličejo možé in sinove od njih dela zoper te pobesnjenje in obsedene tolovaje. Kmalu ste si dve sovražni trumi nasproti. Študentje začnejo streljati in se z bodali v palicah in gorjočami spuste nad trume. Ljudstvo se nasproti ustavi klicaje: „Vera! Francisk II.“ in s kamenjem po hudim boji študente — njih 200 — odžene, de v vseučilišnim poslopji pribežalisa išejo. Razdraženo ljudstvo pa jih preganja v dvorise, mostovže in noter v dvorane, iz katerih se še zmiraj sliši rožlanje s palicami in kamnjem in celo samokresni strelji. V tem pa ko se znotraj to godi, je več delavcev butaric privleklo, de bi vseučilišnico zažgali. Zdaj začno „generalmars“ biti, narodna straža, žendarji in vojaštvo prihité. Bil je k temu nar zadnji čas, že so mogli študentje bežati in se skrivati, kjer je kdo mogel, de bi se oteli, njih več je skakalo skoz okna. Narodna straža se je dobro obnašala, zaperla je začetnike tega rogoviljenja in si je prizadevala razdraženo ljudstvo z mirnim pogovarjanjem utolažiti, zraven tega pa tudi tirjala, de naj se piemonsko vojaštvo odpravi. Veliko jih je bilo ranjenih v nesrečni puljavi in pretepu. — V Genvi so imeli 9. sušca udje laške družbe „di Provvedimento“ zbor, in Garibaldi je predsedal. Te družbe hočejo turinsko vlado napraviti, de naj bi Benedke in Rim oropala. V nagovoru se je bahal Garibaldi, de si je laško ljudstvo pridobilo hvalo vesoljniga sveta, češ de se tako obnaša, kakor se človeštvu res spodobi. Ta Garibaldiava laška človečnost se kaže pač res, zlasti na spodnjim Laškim, kjer gerdi Piemončanje svoj pot ljudi mesarijo in streljajo. Neki nadpolkovnik je dal povelje, ne le samo tistih postreliti, kateri bi kraljevim (Franciška II.) živež dajali, ampak tudi tiste, v katerih hišah bi se več kakor za en dan živeža našlo!!! Tudi tisti, ktere bi v gojzdu kakor pastirje ali dervarje našli, zapadejo vstreljenju. Še več družiga strašniga počenjajo nečloveški ljudje, ki pravi Garibaldi, de so si pridobili pohvalo vesoljniga sveta. — To je svoboda Garibaldiava, svoboda, ki jo pripravljajo tako imenovani liberalni časniki, svoboda, kateri pot obdelujejo katoliški veri sovražni „religionsedikti“. Prava svoboda je le samo v kersanski veri, ki uči strasti krotiti. — Gorjé vladam, ktere poslušajo zapeljivce, sovražnike sv. vere in draživce ljudstev; nesrečne bodo same in njih podložni.

V Kukus-u in na okrogu je namenjen ves bolgarski narod — do 200 deržin — prestopiti v katoliško Cerkev, berž ko jim bo odvzet njih ljubljeni škof, ki je tožen kakor rusovsk suntar (propagandist) in rovar, ker ni hotel z greškimi fanarioti (neslovanskim razkolniškim greškim duhovstvom) v en rog trobiti. — Žaljenja in muke, ki jih Bolgari terpijo od turške vlade in od svojih razkolniških greških škofov, jih spodbudajo, da se nekteri preseljujejo na Rusovsko, drugi pa jo mislijo celo v Ameriko potegniti. 60.000 kukuških Bolgarov neki meni Napoleona III. prositi, naj bi se za nje popečal pri vladi v Vašingtonu, da naj bi jim v severnih ameriškanskih krajih lepe seliša določila. — Nar bolje pa bi utegnulo za Bolgare biti, naj bi v katoliško Cerkev brez odloga prestopili in v svoji prelepi domovini boljših časov pričakovali, kateri bodo gotovo kmali nastopili, kadar se oni z Rimom sklenejo. Težki jarem kristjanov na jutru je namreč grenka siba za njih odpad od Rima, kar slehern lahko prevede, kdor je kolikaj malo pogledal v zgodovino. Serce pa mora človeka boleti, ko sliši, da v mile zapušane slovanske pokrajine Turk divje Tatare naseljuje. — Zraven toliko neštevilnih darov za sv. Očeta „Armonia“ v Turinu tudi za Bolgare darove zbira; neki fajmošter iz Milana je undan daroval v ta namen 100 lir.

Iz Turčije vé „Mainzer Journal“, da je število deržin, ki prestopajo iz greške v katoliško Cerkev, dan na dan čezdalje večí. V samim Drinopolji (Adrianopolju) se je neki že čez 10000 grekov pokatolicilo.

Na Kitajskim je ta čas čez 100 evropejskih in zlo enako število domačinskih misijonarjev. Že davno jim je serce kervavelo nad veliko tavžent otroci, ki jih v unim kraji goropadni starši vsako leto zaveržejo ali pa umorijo; prizadevali so si torej, takim sirotkam življenje oteti, če je bilo še mogoče, ali pa jim saj s sv. kerstam nebesa odpreti. Ker se pa pri tolikih duhovskih opravih niso mogli s tem sami zadosti obilno pečati, so to opravilo zročili katehistam, to je, cerkvenikam, ki zraven tega keršanski nauk učijo, in so jim pridali še družih za to dobrotno delo skušenih oseb. — Bile so tako scasama cele družbe kerševavcov in kerševavk, ki so jih sv. Oče z odpustki obdarovali. Na Kitajskim, ki šteje 360 milijonov prebivavcov, po taki poti vsako leto počez doseže 200.000 neverskih otrok milost sv. kersta. Misijonarji imajo upanje, da te velike trume čistih otroških dušic bodo pred Božjim sedežem sprošile ne le svojim dušnim dobrotnikom nebesko plačilo, ampak tudi svoji še neverski domovini milostno spreobrnjenje k keršanski veri. Nad to veliko dobroto ima lep delež bratovšina malih otročičev ali sv. Detinstva, ki je po nekoliko tudi po Slovenskim razširjena. Vsaki ud te bratovšine plačuje po krajevarčku na mesec in nekaj moli. Ta denar se obrača za Kitajsko, pa tudi za srednjo in zadnjo Indijo, za jutranjo in večerno Afriko in Avstralijo v preživež otetih neverskih otročičev, za popotnine novih misijonarjev in misijonskih redovnic ali nun, v zidanje sirotišnic in semeniš. Sedanjo dobo ima ta družba do pol milijona letnih dohodkov. Ta denar se zares pač dobro obrača, Bogu se posojuje, ki ga bo stotero in tisočero povrnil.

Droblinica.

Učenost in vera.

† Prava učenost, če se tudi posebno le s svetnimi vednostimi, tode z ravnim sercem pečá, človeka ne odvrača od Boga, temveč ga njemu naravnost naproti pelje. To nam priča Janez Kerstnik Biot, eden nar učenejih naravoslovcov na Francoskim, kteriga pa tudi ves učeni svet pozná. Rojen leta 1774 v Parizu, se je z veliko gorečnostjo in enakim pospeham učil matematike, naravoslovja (fizike), zvezdoznanstva (astronomije), je postal profesor

tih vednost na visokih šolah v mestu Beauvais l. 1800, 1802 pa v Parizu; 1803 še le 29 let star je bil izvoljen francoske akademije družnik in potem kmalo zaporedama vsih drugih učenih družb na Francoskim in tudi po veliko drugih deželah. Kakor ud francoske akademije je nagnil vse ude te družbe, da so glasovali zoper volitev Napoleona I. za cesarja. — Pa Napoleon I., ko je vender le bil cesar, je Biota postavil med nar perve merjevce ali inženirje, in mu izročil velike zemljomerske dela, ktere je Biot doversil z veliko bistroumnostjo in slavo. Veliko bukev je pisal o matematiki, fiziki in astronomii; nar raji in neutrudljivo je preiskoval bistvo svetlobe, — ino doversil je tudi v tej reči laenitne znajdbe, za ktere so in mu bodo zmiraj hvaležni vsi naravoslovci. (Imenitna znajdba cirkularne polarizacije pri svetlobi je od njega, kar je 40 let preiskoval.) Njegove bukve so prestavljene skorej v vse jezike. Vse njegovo življenje je bilo zgolj učenosti darovano. Edini sin, sloveč ne manj z zvezdoslovstvom, kakor z globokim znanjem kitajskiga jezika, mu je umerl v nar lepših mladih letih. Nar večí njegova slava pa, pravi izdajavec francoskiga tednika „Cosmos-a“, v. č. g. Moigno, je ta, da je bil zraven svoje velike učenosti verin kristjan iz prepričanja. Sloveči O. Rovignan, pozneje častiti O. Poulevoye, sta bila njegova verska vodnika. Močno je bil vesel, ko je vidil, da si je njegov vnuk, g. Millier, izvolil duhovski stan. Taki, ki so bili pričujoči, pripovedujejo, kako silno ginljivo in častljivo je bilo, ko je slavni starček v zali baziliki sv. Štefana „du Mont“ iz rok svojiga vnuka, sedanjiga generalvikarja v „Beauvais-u“, sveto Rešnje Telo prejel. Umerl je Biot letas v 88. letu svojiga življenja. — Slavno učeniga moža učenost ne napihne, temveč njeno veličanstvo ga še le poniža in k Bogú zavrača in zaverne; le puhle — z dozdevo napolnjene glave se visoko nosijo.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofii. Gospod Janez Gostiša, mestni duh, pomočnik v Kranji, gre k Jezuitam. Prestavljeni so naslednji čč. gg.: Matija Smolej z Berda v Kranj; — Jan. Dolinar iz Breznice v Žuženberg (g. Jan. Kek gre zavolj bolehnosti v začasni pokoj); — dr. Jož. Rogač iz Šentjerneja v Hine; — Mart. Rant iz Hin v Leskovec; — Jan. Ev. Vovk iz Leskovca v Šentjernej; — Henrik Zagorjan iz Čateža v Doberniče (g. Jan. Erjavec gre zavolj bolezní v začasni pokoj). — Turjaška fara je 8; farna vikarija Peče pa 10. t. m. razpisana. — Umerl je 11. t. m. v Kranji g. Blaž Čebašek, lokalist lavantinske škofije. R. I. P.!

Dobrotni darovi.

Za pogorelee pri sv. Križu: J. J. 1 gold. — Nekdo, ki želi, da bi več dali, kateri premorejo, 1 gold. — Bodite usmiljeni in bote usmiljenje dosegli 3 gold.

Za afrikanski misijon: M. L. 2 gold.

V četertik po Veliki noči se začne v velikim parlatorji v Ursulinskem samostanu razstava cerkvenih izdelkov, ki jih je bratovšina sv. Rešnjiga Telesa za olepševanje ubožnih cerkev pripravila tretje leto svojiga življenja. Udje in dobrotniki, ki bodo gotovo prav obilno gledat prihajali, se bodo veseli prepričali, kako obilno ta bratovšina napredva po Božjim blagoslovu.

Pogovori z gy. dopisovarci.

G. Fr. A. K.: Spis od S—l je dober kosec in pride na versto narprej ko bo moč. Prosimo še kterikrat kaj. — Gg.: d. H., D. H., K., in M.: Lepa hvala.